

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cl. Viri Valerii Andreae Desselii In Academia Lovaniensi
Professoris Regii Erotemata Juris Canonici**

Andreas, Valerius

Coloniae, 1697

XXX. De Decimis, Primitiis & Oblationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62934)

legia, siue per consuetudinem ferè ob-
tentum est, ut non obligentur fideles
Missam audire in propria Parochia,
neque concionem proprii Parochi.

c. 2. &
sess. 25. c.
4 Landt.
ubi sup. c.
68.

De Decimis, Primitiis & Oblationibus.

TIT. XXX.

Spectant quoque ad res Clericorum
externas, quas illis laici pendent, in-
tuitu ministerij Ecclesiastici, Deci-
mæ Primitiæ, Oblationes,

Decima quid?

Decimæ sunt decima vel quæta pars
donorum omnium, quoquo modo
licite quæsiturum, ministerijs Ecclesiæ
debita & quorannis persolvenda. Dixi,
quæta pars; quia non semper decima
pars solvitur, sed interdum duodecima,
vigesima, vel alia, quamvis portio illa
semper vocetur & habeatur pro Deci-
ma.

Quo jure sunt debita?

Jure divino eas Clericis deberi, com-
munis est Canonistarum sententia; ni-
titurq; hac ratione, quod omni jure de-
bita

debita sit sustentatio illis, qui lacris ministrant, quodque non ab hominibus sed ab ipso Domino decimæ dicantur institutæ, & divinâ constitutione obediendi. Idque in signum universalis dominii, quasi quodam titulo speciali Dominus sibi decimas reservaverit. Verum contraria Theologorum opinio hæc magis communiter recepta est, quam Covarr. probat, scilicet quoram decimarum tempore legis Evangelicæ & temporibus Apostolorum, solo jure Ecclesiastico debitam fuisse & debentur, quia nullum ea de re in lege Evangelicæ extet præceptum; tum etiam quia decimæ jure essent divini, consuetudine contrariâ tolli aut minui non possent.

Quotuplices sunt.

Primò, Decimarum aliæ sunt Prædiales, quæ debentur ex fructibus prædiorum arborum, pecorum, apum, columbarum, ex obventionibus molendinorum, & similibus. Aliæ Personales, quæ solvuntur de rebus, quas quis suâ industria & operâ acquisivit, veluti ex negotiatione, venatione, militia, aliave professione. Quibus alii addunt Mixtas, partim prædiales, partim personales, quæ ex fructibus pecorum aliorumve anima-

c. 4. §. 5.
h. t. c. 5.
21. 22. §.
27. eod. c.
20. 22.
§. 10.
eod.

animalium veluti quæ ex fœtu, lana lacte colligantur.

II. Decimæ vel sunt *Majores*, quæ percipiuntur ex frumento, siligine, avena, hordeo, & similibus; & hæ sunt uberiore, plusque emolumentum adferunt, & magis certæ sunt; vel *Minores*, siue *Parva*, quæ sunt minutiores, leviores & minoris momenti, ut quæ percipiuntur ex fructibus hortorum, agnellorum, porcellorum, & similibus.

c. 7. C.
22. h. 2. c.
C. 28.
cod. 6. 336.
cod.

Qua est differentia inter Decimas Prædiales & Personales?

Quod prædiales solvendæ sunt integræ non deductis expensis, quæ fieri solent in prædia colenda, in quærendos & colligendos fructus, idque sine deductione censuum ac tributorum. Personales verò non nisi deductis expensis, quæ negotiationis causa fiunt: qua in negotiatione nihil censetur acquisitum, nisi quod super est, deductis expensis.

I. Mutius
30. D. pro socio.

Quibus debita sunt Decima?

Personales Ecclesiæ debentur parochiali, in qua quis Ecclesiastica percipit, vel percipit, vel percipere debet sacramenta. Prædiales verò ei Ecclesiæ,

c. 20. 29.
C. 30. h.

Gutier.

rex. 1.

Pract. q.

civ. c. 17.

nu. 6.

Landt. li.

c. 237.

in cuius ditione prædia sita sunt. N
 consuetudo alibi aliud habeat, & de
 ma prædiales pro personalibus
 beantur. Ceteroquin decimæ
 communi ita debentur Parochiæ
 Ecclesiæ parochiali, ut non solum
 cho sint debita & solvi debeant. Pa
 chix quidem debentur immediatè
 rum ea mediante etiam alteri Cath
 drali aut Collegiali Ecclesiæ debe
 possunt; quæ prout licet Ecclesiæ
 principalior, decimas recipiens, et
 recipit eas alio titulo quam Parochia

*A quibus? aut qui ad eas solvendas
 tenentur?*

e. 24. h. t.

c. 16. eod.

c. 8. h. t.

Landt. d.

li. 2. c. 38.

Regulariter omnes; nisi si qui doc
 ant se ab earum præstatione specialitè
 esse exemptos. Etiam Pagaai & Juda
 quia onus est ipsarum rerum ad quem
 cumque ex devenerint. Etiam Clerici
 si prædia titulo patrimonij aut aliis
 non spiritali possideant; imò & Mon
 chi ex prædiis, quæ ipsi conducunt, non
 quæ propriis manibus excolunt. Quod
 ad decimas attinet personales, earum
 obligatio plerisque locis abiit in de
 suetudinem; ut & earum, quas mirras
 vocant. Quin & prædiales alibi aut fa
 blatae aut mutilatae.

Qui

Qui ergo & qualiter sunt exempti à præstatione decimarum?

Primo, Alii privilegio summi Pontificis qui si non tollere & omninò abolere univèrsum jus decimarum, saltem quibusdam personis remittere potest; prout legitur multos Religiosos à solvendis decimis eximisse. II. Alii consuetudine legitimè introducta, ne scilicet vel Clerici ullas solvant decimas, vel laici non solvant personales, prout hodie ex consuetudine passim verè invaluit, vel ne minutæ decimæ solvantur, veluti orlerum, fabarum & similibus. III. Alii præscriptione temporis vel memoriam hominis excedentis, si sine titulo, vel XL. annorum cum titulo; quia non in noui tempore contra Ecclesiam currit præscriptio. Denique Alii Compositione seu Transactione, eaque perpetua & cum consensu Episcopi facta; vel Remissione ejus, cui debentur decimæ, ad tempus non in perpetuum; quia aliàs saperet alienationem. IV. Modus quoque solvendi decimas, siue quantitas decimarum præscribi potest, puta, ut quinta, septima, vicesima præsterur, dummodò conformis solutio fuerit, id est eadem ratione & in eadem quantitate semper facta.

c. 8. cum
4. seqq.
h. t.
c. 12. h. t.
Nov. in
Manuali
c. 21. n. 31.
Fr. Kin-
schot.
Resp. 1.
c. 4. 6. &
8. sup. de
prescr.
& Hostien.
in Summo
ma h. t.
Papon. l. 6.
1. tit. 12.
art. 3.
Canis. in
lib. 2. r.
25. §. pen.
& ult.

Ad

An & laicus acquiri potest jus percipiendarum decimarum?

c. 17. &c.
31. h. t. c.
causam
7. sup. de
prescr.

c. Tua 25.
h. t.

d. c. 25. in
fine.

Nulla modo sive ex donatione, sive remissione, aut prescriptione: quibus decimæ Sacerdotibus solvuntur proprium ministerium Ecclesiasticum: vestque decimarum spirituales; quod in laicis non cadit. Exceptis decimis, quibus nominatim à summo Pont. id est concessum est, non etiam à Principe aliquo vel Imperatore; & decimis, quæ concessæ ante concilium Lateranense laicis Ecclesia benè meritis in feudum, sive in beneficium concessæ fuerunt, quibus idem vocantur *Decimatio antiqua*. Quosmodi sunt in Gallia & hoc Belgii multæ, quæ hoc modo in jus proprietatisque laicorum transferuntur.

Quæ dicuntur *Decima novales*

Quæ debentur ex agro de novo ad culturam redacto, de quo non erit memoria, quod aliquando cultus fuerit, & qui ante culturam vel modicum, vel nullum fructum adferebat.

c. 1. &c.
2. de v. s.
Gl. in e.
4. v. pas-
s. h. t.

Quibus debita sunt referenda
Decima?

De jure communi debentur Ecclesiæ
Paro-

Parochiali, in cujus finibus exsurgunt, & quidem pro modo limitum, si novalisager inter duas confines Parochias ad culturam redactus fuerit, exclusis omnibus aliis, quibus alias in eadem Parochia ex privilegio vel præscriptione decimæ pendi solent. Idque propter strictam privilegij interpretationem, quæ ultra tenorem privilegij potrigi non debet: & quia in decimis novallium nulla possessio requisita ad præscriptionem dari potest, Hodie tamen ex consuetudine plerumque locorum aliud receptum videmus.

c. 13. c. 6.
29. cum
seq. h. t.
c. 7. inf.
de privil.
Papon. l.
1. tit. 12.
art 7.
Cham-
ron d. 1.
Resp. c.
27. c.
28.

Qua dicitur portio Canonica decimarum, siue Congrua portio?

Est portio, ex decimis potissimum sumi solita, quæ debetur Parochis, vel eorum Vicariis, si fortè dignitati vel præbendæ Ecclesia Parochialis fuerit annexa, ad congruam & decentem vitæ sustentationem necessaria.

Quid hic venit sub Congrua sustentatione?

c. Extir-
panda
30. sup.
de præb.

Quidquid Clericus potest sibi, supellectibili, famulitio, recreationi, hospitalitati, donationibus &c. juxta regulam reparationis impendere: idque pro modo

Papon.
ubi sup.
in ap-
pend. art.
4.

modo in facultate decimarum, pro labore & onere beneficii seu officii, quod possidet & administrat, pro qualitate Presbyteri parochialis vel Vicarij perpetui. Ut iudici liberum videatur statuere de huiusmodi portione sufficiente presbyteris ipsis assignanda.

Qui dicuntur Primitia ?

s. 2. h. t.

Sunt primi fructus agrorum & vinearum, vel sunt oblationes primorum fructuum, Deo, ut bonorum omnium largitori, vel ejus Ecclesiae debitorum in usum ministrorum Ecclesiae cuiusmodi oblationes olim in anno exhiberi solebant, pura in Paschate frumenti novi, in Pentecoste panis novi, & in mense Septembri vini novi,

Qua est quantitas Primitiarum.

s. c. 1. &
ibi. Dd.
Vid. Beer.

Ea olim definita non erant: sed magis ex voluntate & devotione pendebat offerentiam, quam juris aliqua necessitate. Postea in consuetudinem & necessitatem hæc res abiit, modusque certus præscriptus, nempe quod spectat ad animalia, est centum vitulis unus, & sic de reliquis, de cæteris fructibus, veluti vino, frumento, non minor quam sexagesima pars. Parocho autem non amplius

plius quam quartam partem exigere li-
cet. Alibi aliter ex usu & consuetudine
major minorve quantitas præstari so-
let.

decif.
236. n. 2.
Papon. d.
loc. cit. 1.

Qua dicuntur Oblationes ?

Quæcumque de propriis & licitis
rebus ad Altare Dei & Ecclesiæ à fide-
libus pro peccatis offeruntur. Nume-
rantur autem Oblationes (ut & Deci-
mæ ac Primitiæ) in solis Ecclesiarum
bonis, ceduntque vel Parocho, si fiant
in Ecclesia parochiali; aut aliis Sacer-
dotibus, qui pro populo orare tenentur;
non etiam Laicis. Quin imò & qui eas
accipit, & qui tradit laico, raptor &
sacrilegus judicatur. inquit Pont.

d. c. 13.

De Regularibus & tran-
seuntibus ad Religio-
nem.

T I T. XXXI.

Hactenus vidimus de Clericis, eorum
moribus & rebus externis, quæ
sunt Clericorum propriæ: sequitur
deinceps de Regularibus, qui scil.
certæ regulæ & Religioni adstri-
cti sunt.

hunc.